

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
terviktekst
29.08.2004
24.11.2016

Tallinna vanalinna muinsuskaitseala põhimäärus

Vastu võetud 20.05.2003 nr 155
[RT I 2003, 44, 303](#)
jõustumine 02.06.2003

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine
23.08.2004

Avaldamine
[RT I 2004, 63, 450](#)

Jõustumine
29.08.2004

Määrus kehtestatakse «[Muinsuskaitseaduse](#)» (RT I 2002, 27, 153; 47, 297; 53, 336; 63, 387) § 15 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse Tallinna vanalinna muinsuskaitseala (edaspidi *muinsuskaitseala*) ja selle kaitsevööndi piirid, muinsuskaitsealal ja selle kaitsevööndis kehtivad nõuded ja kitsendused ja muinsuskaitset korraldavate organite tööjaotus ning sätestatakse koostöö muinsuskaitset korraldavate organite ja kaitstava loodusobjekti valitseja vahel.

§ 2. Esmakordne muinsuskaitse alla võtmise aeg

Muinsuskaitseala võeti esmakordselt muinsuskaitse alla Eesti NSV Ministrite Nõukogu 2. augusti 1966. a määrusega nr 360 ning kanti 4. detsembril 1997. a UNESCO maailmapärandi nimekirja.

2. peatükk MUINSUSKAITSEALA JA SELLE KAITSEVÖÖNDI PIIRID, MUINSUSKAITSEALA EESMÄRK

§ 3. Muinsuskaitseala piirid

(1) Muinsuskaitseala koosneb ajaloolisest linnatuumikust (linnamüüri ümbritsetud ala ja selle laiendus linna idaküljes müüri ja muldkindlustuste vahel) ja seda ümbritsevast muldkindlustustele rajatud haljasvööndist koos hoonestatud kvartalitega.

(2) Muinsuskaitseala hõlmab Mere puiestee, Estonia puiestee, Vabaduse väljaku, Kaarli puiestee, Toompuiestee, Kopli tänava ja Põhja puiestee vahelise ala.

§ 4. Muinsuskaitseala kaitsevööndi piirid

Muinsuskaitseala kaitsevöönd koosneb muinsuskaitsealaga külgnevatest aladest, vaatesektoritest ja tänavate ehitusjoontega määratud vaatekoridoridest:

1) muinsuskaitsealaga külgnev kaitsevöönd piirneb Tallinna lahega, Ranna teega (Tallinna piirist alates), Merivälja teega, Pirita teega, Narva maanteega kuni lõikumiseni Rävalla puiestee pikendusega, Rävalla puiestee ja selle pikendusega Suur-Ameerika tänavani, Suur-Ameerika tänavaga, Endla tänavaga lõikumiseni raudteega, raudteega kuni lõikumiseni Volta tänava pikendusega, Volta tänavaga lõikumiseni Tööstuse tänavaga, Tööstuse

tänavaga kuni Kalamaja kalmistu loodepiirini, Kalamaja kalmistu loodepiiriga ja selle pikendusega Tallinna laheni;

2) vaatesektoritena liituvad kaitsevööndiga sektor Lauluväljaku ülemise värava juurest kiirtega Paksule Margareetale ja Kaarli kirikule, sektor vaateplatvormilt Nõmmel Ehitajate tee ja suusasilla ristumisest lõunas kiirtega Kaarli kirikule ja Toompea klindi edelanõlvale, sektor Kopli lahe läänerranniku sopist Rocca al Mare juures kiirtega Kaarli kirikule ja Toompea klindi põhjanõlvale, sektor vaateplatoolt Tiskre klindil kiirtega Kaarli kirikule ja Toompea klindi põhjanõlvale;

3) vaatekoridoridena liituvad kaitsevööndiga Tartu maantee siht raudteeviaduktist lõikumiseni C. R. Jakobsoni tänavaga kavandatud ehitusjoonte vahemikus ja selle koridori pikendus vanalinnani, Gonsiori tänavaga siht Pronksi tänavast Viru väljakuni olemasolevate ehitusjoonte vahemikus ja selle koridori pikendus vanalinnani, Pärnu maantee siht raudteeviaduktist Tõnismäe tänavani olemasolevate ehitusjoonte vahemikus ja selle koridori pikendus vanalinnani, Nõmme tee siht Tüve tänavast Kotka tänavani olemasolevate ehitusjoonte vahemikus ja selle koridori pikendus vanalinnani, Kolde puiestee siht Stroomi rannast Sõle tänavani olemasolevate ehitusjoonte vahemikus ja selle koridori pikendus vanalinnani.

§ 5. Muinsuskaitseala plaan

(1) Muinsuskaitseala ning muinsuskaitseala kaitsevööndi territoorium ja piirid on fikseeritud muinsuskaitseala plaanil (edaspidi *plaan*)¹. Muinsuskaitseala piiriks on plaanil muinsuskaitseala piirina tähistatud tänavate muinsuskaitsealast kaugemale jäävate tänaväärsete hoonete esiseinad või nende mõttelised pikendused kohtades, kus tänaväärset hooned puuduvad.

(2) Plaan ja §-des 3 ja 4 sätestatu vastuolu korral juhendatakse plaanil fikseeritud muinsuskaitseala ja selle kaitsevööndi territooriumist ja piiridest.

§ 6. Muinsuskaitseala eesmärk

(1) Muinsuskaitseala eesmärgiks on muinsuskaitseala kui ajalooliselt väljakujunenud linnaehitusliku terviku ja muinsuskaitseala kujundavate ehitiste, plaanistruktuuri, kultuurikihhi, maastikelementide, miljöölise eripära ja temale avanevate kaug- ning sisevaadete säilitamine.

(2) Kaitse eesmärgid, millest muinsuskaitsealal juhendatakse, on:

1) ajalooliselt väljakujunenud linnatuumiku ja seda ümbritseva muldkindlustuste vööndi hoonestusstruktuuri ning linnaruumi elementide (tänavaruumid, väljakud, siseõued, läbikäigud, säilinud muldkindlustused, pargid ja puiesteed jms) säilitamine ja hävinud oluliste osade taastamine;

2) ajalooliselt väljakujunenud arhitektuuritraditsioonide (kinnistustruktuur ja selle hoonestustavad, ehitusmaterjalid, katusekatted, fassaadide viimistlus, arhitektuursed detailid ja elemendid, tänavasillutised jms) järgimine ehitiste hooldamisel, konserveerimisel, restaureerimisel ja remontimisel;

3) ajalooliselt väljakujunenud linnaehitusliku struktuuri, tänavatevõrgu, stiililise ja ajastulise mitmekesisuse, hoonestuse üldise ja kohaliku mastaabi, perspektiivvaadete, silueti, katusemaastiku ja muu vanalinnale iseloomuliku järgimine ehitiste püstitamisel ning ehitiste laiendamisel juurde-, peale- või allaehitamise teel;

4) muinsuskaitsealale ja sellele paiknevatele ehitistele kahjulike ja sobimatute kasutusviiside väljatõrjumine;

5) ajaloolises linnatuumikus elamisvõimaluste maksimaalne säilitamine;

6) arhitektuurselt väärtuslike interjööride, detailide, elementide ja ajalooliste ehituskonstruksioonide säilitamine ja eksponeerimine;

7) väärtuslike loodusobjektide ja haljasalade säilitamine;

8) kultuurikihhist leitud ja säilitamist väärivate ehituskonstruksioonide, -detailide või -elementide eksponeerimine;

9) vanalinna ja selle elementide tekke- ja arengulugu käsitlevate teaduslike uuringute jätkamine ja süvendamine;

10) Teises maailmasõjas kannatada saanud hoonete, mis on pärast sõda ainult osaliselt taastatud, mahu täielik taastamine;

11) ehitusajalooliselt väärtusetute ning keskkonda esteetiliselt risustavate väikeehitiste (kuurid, garaažid, trafoalajaamad jne) lammutamine;

12) ajaloolisse keskkonda mittesobivate rajatiste (piirdeaiaid, telefonikabiinid, laternapostid jne) ja muude objektide (reklaamistendid, skulptuurid, tehnovõrkude maapealsed elemendid jne) püstitamise vältimine.

3. peatükk

MUINSUSKAITSEALAL JA SELLE KAITSEVÖÖNDIS KEHTIVAD NÕUDED JA KITSENDUSED

§ 7. Muinsuskaitsealal kehtivad kitsendused

(1) Muinsuskaitseameti ja Tallinna Linnavalitsuse loata on muinsuskaitsealal keelatud «Muinsuskaitseaduse» §-s 24 sätestatud tegevused.

(2) Muinsuskaitsealal ehitades, konserveerides ja restaureerides ning selleks ehitusmaterjale valides tuleb arvestada nii ehitise kui ka muinsuskaitseala arhitektuurilist ja ajaloolist väärtust.

§ 8. Muinsuskaitseala kaitsevööndis kehtivad kitsendused

(1) Muinsuskaitseala kaitsevööndi hoonestamisel tuleb vältida järske kontraste hoonestuse mastaapsuses muinsuskaitsealal ja vahetult selle piiri ääres ning tagada vanalinna silueti vaadeldavus olulistest vaatepunktidest linnas ja vanalinnasuunalistelt tänavatelt.

(2) Muinsuskaitseameti loata on muinsuskaitseala kaitsevööndis keelatud:

- 1) ehitiste, mis välismõõtmete tõttu häirivad muinsuskaitseala siluetti või varjavad kaugvaateid muinsuskaitsealale, püstitamine kaitsevööndi vaatesektoritesse või vaatekoridoridesse;
- 2) muinsuskaitseala välispiirile välismõõtmetelt või ehitusmahult muinsuskaitseala või tema välispiiriga vahetult külgneva hoonestuse suhtes mastaapidelt mittesobivate ehitiste püstitamine.

§ 9. Nõuded muinsuskaitsealal tehtavatele töödele

(1) Muinsuskaitsealal paiknevat ehitist võib konserveerida, restaureerida või remontida ainult muinsuskaitse eritingimusi järgiva projekti alusel ja erialaspetsialisti muinsuskaitsealalise järelevalve all.

(2) Ehitus-, maaparandus- ja teetöid ning mälestist ohustada võivaid muid töid tehakse Muinsuskaitseameti loal tingimustel, mis tagavad mälestise säilimise.

(3) Kui muinsuskaitsealal tööd tehes avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurkiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, on tööde tegija kohustatud töö seiskama, säilitama leiukohta muutumatul kujul ning viivitamata teatama sellest Muinsuskaitseametile ja Tallinna Linnavalitsusele.
[RT I 2004, 63, 450- jõust. 29.08.2004]

§ 10. Ehitise püstitamine muinsuskaitsealal

(1) Ehitise püstitamise all mõistetakse ehitise püstitamist «Ehitusseaduse» (RT I 2002, 47, 297) tähenduses.

(2) Ehitise püstitamine muinsuskaitsealale on lubatud pärast Muinsuskaitseametilt ja Tallinna Linnavalitsuselt vastavasisulise loa saamist.

(3) Muinsuskaitseala jaguneb ehitiste püstitamise seisukohalt oma ajaloolise kujunemise tõttu kaheks alaks: ajaloolise linnatuumiku alaks ja muldkindlustuste vööndiks. Ajaloolise linnatuumiku ala ja muldkindlustuste vöönd on tähistatud plaanil.

(4) Ajaloolise linnatuumiku alal ehitise püstitamise loa andmise otsustamisel lähtub Muinsuskaitseamet järgmisest:

- 1) Teises maailmasõjas hävinud Tallinna linnale ainuomaste tänavate võrgustiku, väljakute, läbikäikudega siseöuede ja tähtsamatele ehitistele avanevate vaadete taastamise vajadusest kohtades, kus seda ei takista sõjajärgne uushoonestus;
- 2) Teise maailmasõja järgse hoonestuse ja säilinud ajaloolise hoonestuse linnaruumilise koosmõju parandamise vajadusest kvartalisestel aladel, kus on tekkinud vanalinna jaoks mastaapidelt mittesobivad suured siseöued, samuti ajaloolist kinnistute struktuuri eiravatel vabadel aladel;
- 3) ajalooliste kinnistute õuehoonestuse sõjapurustuste või lammutuste tagajärjel tekkinud tühimike taashoonestamise ning risustavate õuehoonete (puukuurid, garaažid, trafoalajaamad jms) lammutamise vabanevatesse kohtadesse uushoonete püstitamise vajadusest, kui seal olid hooned olemas 1944. aastal;
- 4) Teise maailmasõja eelse tänaväärse ehitusjoone järgimisest kohtades, kus puuduvad Teise maailmasõja järgsed ehitised;
- 5) tänaväärsete ehitiste püstitamisest ehitusmahult ja välismõõtmetelt võimalikult lähedastena samas kohas asunud ning Teises maailmasõjas hävinud hoonetega;
- 6) Tallinna vanalinnale ajalooliselt mitteomaste, mitmeid Teise maailmasõja eelseid kinnistuid haaravate suurte ehituskomplekside vältimisest.

(5) Muldkindlustuste vööndil ehitiste püstitamiseks loa andmise otsustamisel lähtub Muinsuskaitseamet järgmisest:

- 1) muldkindlustuste (bastionid, reduudid jne) pinnasega täidetud sisekubatuuri hoonena kasutamiseks väljaehitamise, samuti neile peale- või juurdeehituste tegemise vältimisest, välja arvatud 1944. aastal olemas olnud ja nüüd hävinud hoonete mahus ja välismõõtmetes;
- 2) maa-aluste parklate rajamine koos vajalike juurdesõiduteedega ei tohi kahjustada ajaloolist haljasala või säilinud muldkindlustusi.

(6) Lisaks käesolevas paragrahvis sätestatule lähtub Muinsuskaitseamet ehitise püstitamiseks loa andmisel UNESCO ja ICOMOS'i poolt maailmapärandi linnade jaoks heakskiidetud soovitudest².

4. peatükk

MUINSUSKAITSET KORRALDAVATE ORGANITE TÖÖJAOTUS JA KOOSTÖÖ NING JÄRELEVALVE MUINSUSKAITSEALA KAITSE KORRALDAMISEL

§ 11. Muinsuskaitset korraldavad organid

Muinsuskaitseala kaitset korraldavad Muinsuskaitseamet ja Tallinna Linnavalitsus vastavalt «Muinsuskaitseaduses» sätestatud pädevusele ning «Muinsuskaitseaduse» § 9 lõike 2 alusel Muinsuskaitseameti ja Tallinna Linnavolikogu vahel sõlmitud halduslepingule muinsuskaitsealaste riiklike kohustuste täitmise kohta Tallinnas.

§ 12. Koostöö muinsuskaitset korraldavate organite ja kaitstava loodusobjekti valitseja vahel

Muinsuskaitsealal asuvate kaitstavate loodusobjektide kaitset ja muinsuskaitseala kaitset korraldavad koostöös kaitstavate loodusobjektide valitseja ja muinsuskaitset korraldavad organid.

§ 13. Järelevalve

Riiklikku järelevalvet muinsuskaitseala üle teostab Muinsuskaitseamet.

5. peatükk RAKENDUSSÄTE

§ 14. Määruse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

¹Muinsuskaitseala plaaniga saab tutvuda Tallinna Kultuuriväärtuste Ametis ja Muinsuskaitseametis.

²UNESCO ja ICOMOS'i soovitustega saab tutvuda Tallinna Kultuuriväärtuste Ametis ja Muinsuskaitseametis.